امنیت تیبا و پراید تفاوتی ندارد

سخنگوی کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی مجلس می‌گوید خط تولید پراید به دلیل ناایمن بودن متوقف شد اما تیبا که به‌عنوان خودروی جایگزین از آن نام برده می‌شود، نیز امنیت چندانی ندارد.

بهرام پارسایی در گفت‌وگو با خبرگزاری خانه ملت درباره گرانی پراید پس از انتشار خبر توقف خط تولید این خودرو گفت: سیاست وزارت صنعت، معدن و تجارت درباره قیمت‌گذاری خودرو شفاف نیست زیرا در ماه‌های گذشته بدون معرفی خودروی جایگزین حرف از خط توقف خط تولید پراید می‌زدند.

نماینده مردم شیراز در مجلس شورای اسلامی با بیان این‌که در دنیا دو سال پیش از توقف خط تولید یک خودرو، توضیحات لازم درباره کیفیت و امکانات خودروی جایگزین را به مصرف‌کنندگان ارائه می‌کنند، افزود: خط تولید پراید به دلیل ناایمن بودن متوقف شد اما تیبا که به عنوان خودروی جایگزین از آن نام برده می‌شود نیز امنیت چندانی ندارد.

جام جم اما و اگرها درباره صفر کردن وابستگی بودجه سال آینده به نفت را بررسی می‌کند

طلاق عاطفی از نفت

امین محمودی

اقتصاد

بنا بر اعلام سازمان برنامه و بودجه، دولت در لایحه بودجه سال ۹۹ کل کشور که به‌زودی تقدیم مجلس می‌شود، سهم نفت در هزینه‌های جاری را به صفر رسانده؛ اما از سوی دیگر حسن روحانی رئیس‌جمهور در هفته جاری سخنانی بر زبان راند که نشان از ناتوانی دولت در اداره کشور بدون نفت دارد.

روحانی در سخنان خود با برشمردن درآمدهای جایگزین نفت، این‌گونه نتیجه گرفت که بدون درآمد نفتی، حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه وجود خواهد داشت. این در حالی است که سازمان برنامه و بودجه و مرکز پژوهش‌های مجلس در سال جاری طرح‌های جداگانه‌ای برای صفر کردن وابستگی بودجه به نفت ارائه کردند و نهایتاً سازمان برنامه و بودجه مدعی شد لایحه بودجه سال آینده را بدون اتکا به درآمدهای نفتی تدوین کرده است.

اکنون با سخنان روحانی، این ابهام پیش می‌آید که آیا رئیس‌جمهور لایحه تدوین‌شده توسط محمدباقر نوبخت و همکارانش در سازمان برنامه و بودجه را عملیاتی نمی‌داند؟

این مواضع، در حالی است که همه قوانین بالادستی اعم از سند چشم‌انداز، برنامه‌های توسعه‌ای و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بر کوتاه شدن دست هزینه‌های جاری بودجه از نفت صراحت دارند. در برنامه‌های بالادستی، دولت مکلف شده بود سالانه حدوداً ۱۰ درصد از وابستگی بودجه به نفت بکاهد که اگر این اتفاق رخ‌داده بود، قطعاً این روزها با تحریم‌های نفتی، دولت دچار مشکل نمی‌شد و به راحتی چاه‌های نفتی را می‌توانستیم ببندیم.

بستن در چاه‌های نفت کنایه از متوقف نمودن فروش و هزینه‌کرد این سرمایه‌ها در نیازهای روزمره دولت است و بدان معنی است که دولت باید ضمن متوقف نمودن این امر تلاش کند تا هزینه‌های خود در بودجه عمومی را از طرق دیگر کسب کند.

بدین منظور صندوق توسعه ملی با همین هدف ایجاد شد تا به‌مرور هزینه‌کرد سرمایه‌های نفتی کشور متوقف شود، ازاین‌رو از بدو ایجاد این صندوق بخشی از درآمدهای نفتی کشور به این صندوق اختصاص یافت و مطابق قانون قرار بود هر سال سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی افزایش پیدا کند تا به‌طور کلی سهم درآمدهای نفتی در بودجه عمومی به صفر برسد؛ اما متأسفانه عملکرد دولت در این بخش موجب شد تا سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی در همان سطح ۲۰ درصد ثابت بماند.

راهکارهایی که به آن توجه نشد

مرکز پژوهش‌های مجلس در خردادماه امسال برنامه‌های ۱۰ گانه سالم‌سازی اقتصاد را ارائه کرد که هرکدام از آنها به طور متوسط ۱۰هزار میلیارد تومان درآمد ایجاد می‌کنند.

این ۱۰ پیشنهاد عبارتند از:

۱- کاهش معافیت‌های مالیات بر عملکرد در حوزه صادرات مواد خام و ارزش‌افزوده پایین

۲- حذف برخی از معافیت‌های مالیاتی در سایر بخش‌ها

۳-جلوگیری از فرار مالیاتی با استفاده از: تکمیل پایگاه اطلاعاتی سازمان امور مالیاتی، تفکیک حساب‌های تجاری و شخصی و نظارت بر تراکنش‌های بانکی، اصلاح شیوه مالیات ستانی

۴-افزایش نرخ برخی از پایه‌های مالیاتی موجود به‌جز مالیات بر عملکرد بخش تولید، با رعایت ملاحظات توزیع درآمد و اخذ مالیات از مسکن‌های خالی و تلاش برای دریافت بخشی از مطالبات مالیاتی

۵-حذف ۱ دهک در پرداخت یارانه نقدی برای سال ۱۳۹۸، ۱ دهک برای سال ۱۳۹۹ و ۱ دهک برای سال ۱۴۰۰

۶-فروش بخشی از سهام و دارایی‌های غیرمنقول دولتی

۷-اصلاح حداقلی قیمت حامل‌های انرژی

۸-صادرات فراورده‌ها ناشی از افزایش تولید پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس و جلوگیری از قاچاق ناشی از برقراری کارت سوخت

۹-معرفی پایه‌های مالیاتی جدید همچون مالیات بر عایدی سرمایه

۱۰-مولدسازی دارایی‌های دولت یا فروش بخشی از آنها

با اجرای این ۱۰ راهکار، ۱۰۰ هزار میلیارد تومان درآمد جدید به دست خواهد آمد و دولت می‌تواند ۵۰ هزار میلیارد تومان دیگر هم اوراق مالی با نام تصفیر نفت منتشر کند و بدین ترتیب کسری بودجه نفتی را کاملاً جبران نماید.

باید از قبل فکر می‌کردیم

اصغر بالسینی کارشناس اقتصادی در زمینه صفر کردن وابستگی بودجه به نفت گفت: وقتی بحث بودجه بدون نفت مطرح شد مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی طرحی را به عنوان بودجه بدون نفت مطرح کرد که دو روز بعد از انتشار گزارش این مرکز، سازمان برنامه و بودجه کشور هم طی یک نشست از بودجه بدون نفت در سال جاری رونمایی کرد.

وی افزود: اینکه پیشنهاد بودجه بدون نفت توسط چه مرکز یا نهادی داده شده مهم نیست بلکه فاصله گرفتن نفت از بودجه جاری کشور مهم است که بتوانیم راه‌های توسعه‌ای خود را پیش ببریم.

این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه بودجه بدون نفت نیاز به برنامه‌ریزی دقیق و همچنین تصویب قوانین دارد ادامه داد: زمانی که اقتصاد کشور از درآمدهای نفتی خالی می‌شود باید این ضعف برطرف شود نه اینکه با همان ضعف رویه را ادامه دهیم. استمرار وابستگی بودجه به نفت از یک منظر نشانگر ضعف در برابر تحریم‌های دشمن است و از سوی دیگر مانع توسعه کشور خواهد شد.

بالسینی اضافه کرد: فاصله گرفتن نفت از بودجه همیشه آرزوی کشور ما بوده و در حالت عادی هیچ وقت به این فکر نیفتادیم که وارد این مسیر شویم، در شرایط فعلی که این مسیر ساخته شده باید این اقدام را انجام دهیم و نباید صحبت‌های مأیوس‌کننده بیان کنیم که گویی بدون نفت تسلیم دشمن می‌شویم. متاسفانه برخی مقامات کشور هر روز دم از مذاکره می‌زنند که برای حقانیت صحبت‌های خود به پیامبر(ص) استناد می‌کنند در حالی که با یک برنامه‌ریزی می‌توانیم مقابل دشمن ایستادگی کنیم اما متاسفانه هیجان مذاکرات خیلی زیاد است.

این کارشناس اقتصادی با تاکید بر اینکه دولت در بدترین زمان اعلام کرده به درآمد نفتی نیاز داریم گفت: در صحبت‌های آقای روحانی آمده که از ۴۵۰ هزار میلیارد تومان بودجه دولت تنها ۱۵۰ هزار میلیارد تومان از طریق مالیات به دست می‌آید در نتیجه ۳۰۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه خواهیم داشت که این سخن درست نیست بلکه در صورت صفر شدن درآمد نفت، حداکثر ممکن است تا ۱۵۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه داشته باشیم.

وی گفت: هر اقدام اصلاحی نیاز به برنامه‌ریزی و زمان دارد اما دولت درست در زمان ارائه بودجه به مجلس مباحثی را مطرح کرده که به درآمدهای نفتی نیاز داریم.

بالسینی تصریح کرد: اینکه به درآمدهای نفتی وابستگی داریم را می‌دانیم و دولت قرار بود طرحی را اجرا کند که از این وابستگی رها شویم اما متاسفانه در زمان ارائه بودجه عنوان می‌شود که دولت به درآمدهای نفتی وابسته است در حالی که می‌توانیم هر سال میزان این وابستگی را کاهش دهیم.

مقایسه سخنان روحانی و نوبخت

روحانی این هفته در کرمان گفت: امروز وقتی کشور با مشکلات فروش نفت مواجه می‌شود، چگونه باید کشور اداره شود. بودجه سالیانه کشور، حدود ۴۵۰ هزار میلیارد تومان است که شاید امسال بیشتر هم شود و ما این پول را نیاز داریم تا در خزانه برای مصارف دولت و ارائه خدمات به مردم اعم از آموزش و پرورش، بهداشت و درمان، حقوق کارمندان و بازنشستگان، رسیدگی به معلولان و اقشار کم‌درآمد و مجموع خدماتی که باید ارائه کنیم، هزینه نماییم. این سؤال مطرح می‌شود که پول این ۴۵۰ هزار میلیارد تومان باید از کجا به دست بیاید؟

رئیس‌جمهور با اشاره به انتقاداتی که از دولت به خاطر تأخیر در اجرای پروژه‌ها و برنامه‌ها می‌شود، گفت: بدون پول که نمی‌شود کاری کرد و انجام امور نیاز به تأمین منابع دارد.

روحانی گفت: یک نفر ناآشنا به بودجه می‌گوید خب نفت نفروشیم و بعداً می‌فروشیم؛ اشکال ندارد، همه معادن و منابعی که استفاده می‌کنیم درش را ببندیم و بعدها استفاده کنید. زمین کشاورزی هم می‌توان مهر و موم کرد و بعدها کاشت کنیم و گازی را هم که به مردم می‌دهیم ببندیم و بعداً استفاده کنیم...منابع بزرگ خداوند برای استفاده است. در را قفل کردن هنر نیست باز کردن هنر است.

رئیس‌جمهور ادامه داد: بالاترین مالیاتی که پیش‌بینی می‌کنیم سال آینده می‌توانیم دریافت کنیم ۱۵۰ هزار میلیارد تومان است و این سؤال مطرح می‌شود که ۳۰۰ هزار میلیارد تومان مابقی نیاز را دولت باید از کجا بیاورد. در حالی که گمرکات ما درمجموع حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان و یکسری درآمدهای متفرقه دیگر هم داریم، اما آن درآمد اصلی که کشور را اداره می‌کند، پول نفت است.

دکتر روحانی افزود: اگر در شرایط عادی قرار داشتیم، سالانه ۶۰ میلیارد دلار نفت می‌فروختیم و با تبدیل آن به ریال حدود ۶۰۰ هزارمیلیارد تومان یعنی دو برابر آنچه نیاز داشتیم به راحتی به دست می‌آوردیم.

رئیس‌جمهور گفت: اداره کشور نیاز به ریال دارد و باید آن را تأمین کنیم و این در حالی است که ۳۰ درصد منابع مالی کشور از طریق مالیات و عوارض به دست می‌آید؛ اما در برخی کشورهای دنیا صددرصد از طریق مالیات تأمین می‌شود.

این سخنان روحانی در حالی است که نوبخت از موفقیت دولت در تدوین لایحه بودجه سال آینده بدون اتکا به درآمدهای نفتی خبر داده بود. محمدباقر نوبخت گفت: مقرر شد لایحه بودجه سال ۹۹ به صورت دوسالانه تنظیم شود؛ یعنی هم ارقام و پیش‌بینی‌های منابع و مصارف سال ۹۹ و هم پیش‌بینی سال ۱۴۰۰ را باهم داشته باشیم.

وی گفت: در این لایحه همه منابعی که حاصل از فروش نفت است خارج می‌شود بنابراین لایحه بودجه سال ۹۹ و ۱۴۰۰ بدون انعکاس درآمدهای نفتی در منابع بودجه جاری خواهد بود.

نوبخت افزود: با حذف منابع نفتی از بودجه جاری، درآمدهای نفتی که در سال آینده داریم، با توجه به این‌که نوعی واگذاری سرمایه‌ای است به صورت تملک دارایی سرمایه‌ای برای طرح‌های عمرانی اختصاص خواهد یافت.

وی بابیان اینکه ما یک برنامه دوساله تهیه کرده‌ایم که برنامه عمرانی دولت برای سال ۹۹ و ۱۴۰۰ است گفت: منابع طرح‌های عمرانی اولویت‌دار یعنی طرح‌هایی که می‌تواند در سال ۹۹ و ۱۴۰۰ به اتمام برسد و طرح‌هایی که مقام معظم رهبری و رئیس‌جمهور در سفرهای استانی، آنها را مشخص کردند و همچنین طرح‌هایی برای مناطق کمتر توسعه یافته به صورت ویژه در نظر گرفتیم که از محل منابع فروش نفت تأمین اعتبار خواهند شد.

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور اضافه کرد: البته این همه منابع ما برای طرح‌های عمرانی نیست، بلکه سایر منابعی که از صندوق توسعه ملی و تسهیلات بانکی برای طرح‌های مشارکتی نیز به آن افزوده می‌شود که در قالب برنامه عمرانی دولت به همراه لایحه‌ای که بدون منابع نفت تنظیم می‌شود تقدیم خواهد شد.

وی تصریح کرد: چون در بودجه جاری، منابع حاصل از فروش نفت وجود ندارد، نگاه جامعه جهانی به ایران بدین گونه است که اقتصاد ایران غیرنفتی است و بدون نفت اداره می‌شود و این از برکات تحریم‌های ظالمانه‌ای است که علیه ملت ایران توسط بدخواهان اعمال شده است.

آیا صفر کردن وابستگی بودجه به نفت امکان‌پذیر است؟

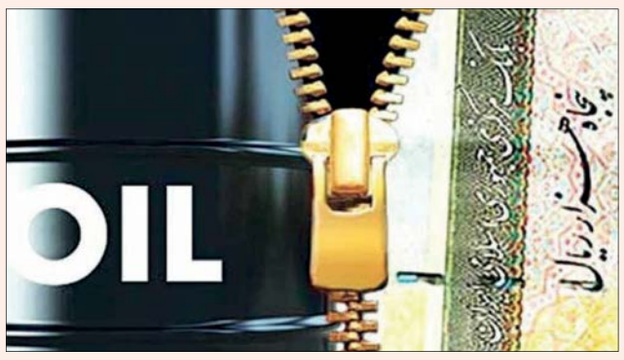

برخلاف سخنان آقای روحانی که کسری بودجه کشور بدون درآمدهای نفتی را ۳۰۰ هزار میلیارد تومان عنوان کرده، میزان درآمدهای نفتی پیش‌بینی‌شده در بودجه امسال حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان بوده که بررسی‌ها نشان می‌دهد جبران خلأ ۱۵۰ هزار میلیارد تومان کسری درآمدهای نفتی ممکن است.

کارشناسان اعتقاد دارند امکان صفر کردن منابع نفتی در بودجه با استفاده از راهکارهای مختلف و به‌خصوص افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در بودجه وجود دارد. البته افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در بودجه به معنای گرفتن مالیات بیشتر از مردم نیست بلکه می‌توان با جلوگیری از فرارهای مالیاتی و حذف برخی معافیت‌های مالیاتی و همچنین تعریف پایه‌های جدید مالیاتی که عموماً سوداگران را هدف قرار می‌دهد، بخش زیادی از کاهش منابع نفتی در بودجه را جبران کرد. مثلاً فقط در دو سال اخیر حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان رانت ناشی از توزیع ارز ۴۲۰۰ تومانی در کشور ایجاد شده که هیچ مالیاتی از این رانت به جیب دولت نرفته است.

کارشناسان اعتقاد دارند با عملیاتی شدن پایه‌های مالیاتی جدید مانند مالیات بر عایدی سرمایه هم دولت می‌تواند منابع قابل توجهی را جذب کند و هم جلوی بسیاری از سوداگری‌ها را که منجر به افزایش شدید قیمت کالاهایی مانند خودرو و مسکن شده است، بگیرد اما در کمال تعجب دولت هیچ اقدامی برای تصویب این قوانین نکرده و حتی جلوی تصویب آنها را در مجلس هم گرفته است.

> امکان صفر کردن منابع نفتی در بودجه با استفاده از راهکارهای مختلف و بخصوص افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در بودجه وجود دارد

> استمرار وابستگی بودجه به نفت از یک منظر نشانگر ضعف در برابر تحریم‌های دشمن است و از سوی دیگر مانع توسعه کشور خواهد شد

دولت تصمیم گرفت تصمیمی نگیرد

میثم پیله فروش، کارشناس بودجه درباره علت ناامیدی برخی در دولت از کاهش وابستگی به نفت تصریح کرد: اگر بخواهیم کشور را با همین شیوه‌ای که در طول سال‌های گذشته اداره شده اداره کنیم قطعاً وابستگی بودجه نفت از بین نخواهد رفت.

وی با بیان این‌که کشور به صورت ناکارآمد اداره می‌شود افزود: قطعاً این امکان وجود دارد وابستگی بودجه به نفت بدون این‌که کیفیت خدمات دولتی کاهش یابد اداره شود اما ناکارآمدی اجازه پیشرفت را نمی‌دهد.

این کارشناس بودجه به زیرساخت‌های لازم برای اداره کشور به صورت کارآمد اشاره کرد و گفت: هوشمند سازی، چابک سازی و بهره‌مندی از فناوری روز دنیا برای ارائه خدمت به مردم از جمله مواردی هستند که دولت باید پیاده‌سازی کند تا هزینه‌های کشور کاهش یابد؛ اما متاسفانه وقتی فردی قصد دارد یک بنگاه اقتصادی را تأسیس کند و موجب اشتغال کشور شود با بروکراسی‌های فراوانی روبه‌رو می‌شود و هر روز باید از این اداره دولتی به آن اداره دولتی برود تا این‌که بتواند مجوز فعالیت خود را دریافت کند.

پیله فروش افزود: با استفاده از بستر اینترنتی که در کشور وجود دارد هزینه اداره کشور قابل کاهش است، بدون این‌که کیفیت خدمات دولتی از بین برود. عمده هزینه‌هایی که در نظام اداری کشور پرداخت می‌شود حاصل عدم هوشمند سازی دولت است و قطعاً نیاز داریم تا دولت تغییراتی را در رویه اداره کشور در نظر بگیرد.

پیله فروش با اشاره به این‌که هر تغییری در اداره کشور نیاز به سرمایه اجتماعی دارد، تصریح کرد: زمانی که مردم به دولت اعتماد داشته باشند دولت به راحتی می‌تواند تغییرات خود را در اداره کشور اعمال کند اما مقاومت دولت برای عدم‌تغییر در اداره کشور این است که مردم به دولت اعتماد ندارند. متاسفانه دولت شفاف نیست و در برابر اجرای برخی قوانین مقاومت دارد. به‌عنوان مثال در ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه دولت مکلف شده تا میزان حقوق دریافتی مدیران دولتی را به مردم اعلام کند اما هنوز این قانون اجرا نشده است. در این صورت مردم اعتماد خود را نسبت به دولت از دست می‌دهند.

وی با بیان این‌که تغییر اداره کشور نیازمند تغییرات بنیادین در کشور است تاکید کرد: دولت بی‌حوصله و کم اراده است و تفکری دارد که اهل نوآوری و کار جهادی نیست و قوانین را اجرا نمی‌کند مردم هم اعتماد نمی‌کنند که تغییراتی در کشور حاصل شود. پیله فروش به درآمدهای جایگزین نفت اشاره کرد و گفت: اخیراً رئیس‌جمهور گفته درآمدهای مالیاتی جایگزین درآمدهای نفتی نیست و ما هم همین اعتقاد را داریم که با میزانی که مالیات دریافت می‌شود امکان جایگزینی درآمدهای نفتی وجود ندارد اما باید توجه داشت پایه‌های مالیاتی باید افزایش یابد. اگر قرار نباشد پایه‌های جدید مالیات را تعریف کنیم و قوانینی مانند مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر خانه و خودروی لوکس را که طرفداران سیاسی دولت همه این موارد را دارا هستند اجرا نکنیم قطعاً درآمدهای فعلی پاسخگوی اداره کشور نخواهد بود. همچنین باید توجه داشت که معافیت‌های مالیات زیادی در کشور وجود دارد که دولت تصمیم ندارد سراغ آنها برود.

این کارشناس اقتصادی تاکید کرد: چرا یک فردی که صدای بسیار خوبی دارد و با هر بار کنسرتی که برگزار می‌کند چند میلیارد درآمد دارد نباید مالیات بدهد اما کارمندان و کارگران حقوق‌بگیر قبل از دریافت حقوقشان باید مالیات بپردازند. متاسفانه این دولت تصمیم گرفته که تصمیم نگیرد و دولت بدون تصمیم نمی‌تواند کشور را بدون نفت اداره کند.

۵۳ میلیارد دلار ارز بر باد رفت

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: ۳۵ میلیارد دلار ارز مداخله‌ای و ۱۸ میلیارد دلار زمانی که به شرکت‌ها و افراد مختلف به شکل غیراصولی دلار تخصیص داده شد به باد رفت.

به گزارش تسنیم، احمد توکلی افزود: این‌که رئیس‌جمهور می‌گویند فساد بدتر از مفسد بوده درست است، چراکه سیاست‌های غلط هم می‌تواند فسادزا باشد، به‌عنوان‌مثال مساله ارز که کشور را تا الآن به بحران کشانده است. در سیاست‌های ارزی دو راه‌حل به کار می‌رود یا ارز تزریق می‌کنند یا متقاضی ارز را کم می‌کنند.